

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:
Biroul „Simplon”
Pasajul „Vulturul Negru”.
Manuscrisele nu se înapoiază.

FONDATOR: ȘTEFAN MĂRCUȘ.
Apare sub conducerea unui Comitet de Direcție.
Redactor responsabil: M. G. Samarineanu.

ABONAMENTE:
Pe o lună 25 Lei
Pe un an 260 Lei
In America 3 dolari

Momente românești

(Acțiunea națională)

Atât de firești și totuși atât de puține în orașele României vestice. Cu toate drepturile sfinte ale unui trecut de jertfe, cu toată pecetea sângelui de azi și cu toată recunoșterea diplomatică a unei dreptăți dumnezeiești, Românii nu îndrăznesc să-și trăiască înfățișat viața neamului lor în toată desăvârșirea ei.

Oradea-Mare a avut totuși parte de câteva ceasuri de adevărată înălțare românească, pe care numai indolala scepticilor de stradă și teama streinului îngrijat de huzurul său, nu au putut să o privească în toată splendoarea ei. Acțiunea națională, pornită cu atâta sinceritate din Cluj, a găsit, spre surprinderea chiar a inițiatorilor, aici în Oradea-Mare un teren mai fertil de românism de cât se așteptau. Discursurile demne și documentate, căldura unui entuziasm, de care ne trebuie cât mai des aici; adevărul, uneori brutal pentru urechi prea fine, dar necesar pentru inimi cinstite; totul ne-a făcut să ne simțim la un moment dat ridicați sus, sus de tot într'un frumos buchet de români.

Tot ce era mic și cu umbre în sufletele noastre se topise sub razele misterioase ale idealului ce ne încălzea. Fețele, cele ce zilnic exprimă mil de griji mărunte, acum erau scăldate de aceleași raze calde binefăcătoare. Simțeam transformarea magică a sufletelor, ce toate își regăsiseră pentru moment elementul lor firesc.

Chiar și ura a fost lipsită de suferință fără umbre de răutate roz bunătoare, căci totul se ridica pe două coloane puternice: dreptatea și adevărul.

Naivitatea celor sinceri poate fi luată în zeflemea de practicisimul celor prea înțelepți; dar nimeni, dacă mai are ceva sfânt și românesc în viscerele sale, nu poate să nu recunoască măreția clipelor pe care ni le-a procurat un curent sănătos. Bănuiele nu pot fi înlăturate, când în țara aceasta toți gâgăușii și gușășii demagogi și-au clădit palatele lor în spatele unui ideal trimbițat de meșterile lor guri.

Rămâne însă ceva ce nu mai poate fi exploatat nici de bănuială nici de interesul celor mici: că Oradea-Mare românească, în cea mai aleasă demnitate s'a ridicat să-și valorifice drepturile sale; să întărească betonul de suflet pe care se va ridica statuia unui Rege erou; să cheme la viață pe țărâni adormiți de umanitarismul maghiar și sleiți de lăcomia celor ce nu se mai satură.

Nici un guvern cuminte nu putea să fie îngrijat de această mișcare, căci dacă în adevăr guvernul e cuminte, vede în astfel de momente cel mai puternic concurs pentru întărirea unui neam guvernat. Chiar dacă am admite gânduri mărunte și meschine, să nu uităm că rozele

și au și spinii lor. Chiar de am admite speranțe de a ajunge, ascunse sub valurile celui mai frumos entuziasm, momente ca acestea sunt de un folos real pentru orașe ca Oradea-Mare. O bună ocazie de cură sufletească, cură de suflet românesc, ce nu poate vătăma decât pe dușmanii neamului nostru.

Iată de ce nu trebuie să ne speriem de bănuiala unora și de vâlcăreală diplomatică a altora. Curente românești în țară românească, unde interesele streine pornesc vânturi pestilențioase, nu pot fi decât curente de sănătate și pentru o țară și pentru omenire. Cel micuși, cu balastul ambițiilor lor se înecă, iar atmosfera se purifică. Pământii Orădanilor au norocul să respire în tihnă tot mai românește.

George Bota.

Senatul francez a ratificat convenția relativă la alipirea Basarabiei. Paris 17 (Rador). Senatul francez a adoptat proiectul votat de Camera relativ la convenția privitoare la alipirea Basarabiei de România.

Inseilări

Mă surprinsese noaptea pe drumurile Bihorului.

În primul sat, necunoscând pe nimeni și zăbind o lumină slabă la școală, am bătut în poartă cu gândul de a cere găzduire la dascăl.

O cheie se învârtie repede și un flăcău voinic mă poartă respectuos în curte. Trecând pe lângă fereastră, mi-aruncă ochii înăuntru: o adunare de oameni. La privire mea nedumerită, flăcăul de lângă mine îmi răspunde sfios: „astăseară avem școală, noi, ai mari; noi n'am putut să învățăm când eram mici, că n'aveam dela cine”.

Pricepusem: era școală de adulți. Învățătorul m'a primit bucurat și m'a rugat să iau și eu loc în sală până ce termină lecțiile, făcându-mă tot odată atent că școala de adulți nu funcționează decât de o lună (câte trei seri pe săptămână).

M'am așezat pe scaun și am urmărit în tăcere lecțiile, cu un interes din ce în ce mai crescând. Învățătorul, un băiat tânăr, nou în învățământ, se dovedea un om cu suflet plin de avânt și dragoste, și preda lecția cu o claritate uimitoare, scoborându-se la priceperea elevilor adulți. Aceștia — nu numai flăcăii ci și oamenii înșurați cari poate că aveau și copil la școală — îl ascultau cu-o plăcere și atenție cum rar mi-a fost dat să văd. După abia o lună, ojunseră să citească fără greutate și să facă socoteli nu tocmai ușoare. Răspunsurile lor erau precise și limpezii. La nedumerire cereau noui lămuriri dela învățător, lăsând să se trădeze astfel o mare tragere de inimă pentru învățatură. Și sunt convins că oamenii aceștia, cari sub era ungurească fuseseră lăsați să băjbe prin întineric, într'un an, nu mai mult, vor izbui să-și câștige tot ceea ce au pierdut atunci.

Am plecat din sat cu o adâncă satisfacție și cu gândul ca la prima ocazie să strig Dascăli români! Înfrunțați școale de adulți! Poporul românesc, lipsit până acum de lumina cărții, e dornic de ea și o soarbe setos, ca pe cea mai răcoritoare apă de izvor. Făcând aceasta, puneți un umăr puternic la ridicarea culturală a neamului nostru și câștigați una din cele mai dulci mulțumiri. Nefăcându-o, veți săvârși cel mai greu păcat. . . .

Sincerius.

Marea sărbătoare națională din Oradea-Mare

Au trebuit ani de zile de tatonare, băjbăere, până să ajungem în sfârșit ca să ne dăm seama de prăpastia spre care mergem cu pași repezi, și să începem ca să ne reculegem în timp ce noi, românii, amețiți de strălucirea idealului realizat, ne pierdeam vremea în preocupări mărunte, minoritarii s'au reorganizat, iar jidanii din toate părțile lumii, și mai ales de prin vecinătate, cu mirosul lor de corbi cari simt din depărtare prada, au năvălit și ne-au copleșit.

Tinerimea a fost prima care și-a dat seama de răul în care ne zbatem și a deschis lupta. Doi ani de zile studențimea a luptat eroic, deși nu cu sistem și tactică. Alarma dată de ea la început să trezească conștiința națională morfinizată de atâtea și atâtea curente internaționale-umanitariste lansate pe piața de aceia cari pesculesc întotdeauna în apă tulbure. Și prin toate ungherele țării s'a pornit o mișcare naționalistă care nu poate neliniști de cât numai pe cei necorecți, pe cei cari nu-și fac datoria și pe mosafirii nepoftiți. După Cluj, Timișoara, Iași, Cernăuți, Bârlad, Câmpulung din Moldova, Bucureștii chiar, Tg.-Mureș, etc., a venit rândul și acestui colț de țară, poate cel mai cangrenat de pecinginea strălucimului nou venit, ca să-și scuture puțin coama, să-și desamortească sufletul învăluit de atâtea și atâtea miazme, să dea pentru un moment la o parte preocupările mărunte, să se debaraseze, pentru o clipă, de cătușele înguste ale politicienismului care s'a afirmat dăunător intereselor generale.

Intrunirea de Duminică 16 Martie, ne-a arătat că nu-i totul putred în Danemarca și că e destul ca să vie semănătorul mult așteptat care să așvârle semința sănătoasă, pentru ca pălămida să dispară și în locul ei să înceapă să răsară adevărata conștiință a acestei țări.

Semănătorul mult așteptat, pentru noi ceștia de aci sa arătat Duminică! A fost „Acțiunea Românească”. La strigătul ei toți am răspuns și ne-am înrolat sub steagul ei imaculat. Sinceritatea cu care a făcut apel la noi, hotărârea cu care a pășit și elanul cu care i-am răspuns, constituie o cheazăie că se va întâmpla așa cum de mult o dorim.

Sosirea delegațiilor în Gară.

De pe la ora 2¹/₂, o mulțime de studenți și cetățeni așteptau, cu corădele tricolore la piept, sosirea trenului din spre Cluj. Entuziazmul tășnea din atitudinea fiecărui, din vorbă, din ochi, din cântecele cari se întonau. În frunte erau d-nii Șt. Mărcuș directorul nostru și George Bota directorul Școlii Norm. Inconjurați de mai mulți intelectuali. D-l Prefect al Poliției Aurel Catana, deși venise pentru menținerea ordinii, a fost aclamat de tineretul care îi cunoștea sentimentele românești. La ora 3 intră în gară trenul. Studenții și mulțimea întonează un cântec și în ovații, coboară oaspeții mult așteptat. Il salută prin cuvinte

calde d-l Mărcuș și răspunde emoțional d-l Aurel Ciortea rectorul Academiei de Comerț din Cluj și președintele „Acțiunii Românești”. După aceea le-a urât bun sosii d-l Ioan Nagy președintele studenților din localitate la care a răspuns tot d-l Aurel Ciortea.

Constătarea.

Dela gară oaspeții sosiți: d-nii Aurel Ciortea, rectorul Academiei de Comerț din Cluj, profesorii Cătușeanu și Hațegan dela Universitatea din Cluj, Valer Roman avocat și studentul Botez din Cluj, în automobile, însoțiți de reprezentanții ai cetățenilor din localitate, s'au îndreptat în spre hotelul Parc, unde a avut loc o constătare la care au luat parte din localitate d-nii Șt. Mărcuș inspectorul artelor, Gh. Bota directorul școlii normale, M. G. Samarineanu publicist, George A. Petre publicist și o delegație a studenților în frunte cu Ioan Nagy.

Intrunirea din sala festivă a Primăriei.

Intrunirea era anunțată pentru ora 5. Încă dela ora 4 mulțimea începuse să înunde sala festivă a Primăriei. La intrarea membrilor „Acțiunii Românești” sala care era fixată de un public ales izbucni în aplauze și urale iar studenții au intonat „Deșteaptă-te Române”. Toată asistența în picioare cântă. Primul a luat cuvântul d-l Șt. Mărcuș:

Di Ștefan Mărcuș, inspectorul artelor, în numele românilor orădeni rostește următoarea cuvântare înfăcărată:

„Sufletul românesc, împreună cu geniul latin, ne creează o nouă bucurie, aducându-ne, azi, fericirea de a mărturisi că s'a început o binefăcătoare acțiune la graniță. Ziua de azi ne dă plăcuta ocazie de a saluta pe cei mai distinși reprezentanți ai conștiinței naționale românești, pe cari am venit să-i ascultăm din toată inima, să luăm ce e mai bun din sfaturile lor și să ne asociem la ideea lor. „Acțiunea Românească” s'a înființat de mult; asociându-ne cu toții la activitatea sa insuficientă, nu facem altceva decât să îndeplinim mai departe datoria aceluia cari mai înainte au început ceva bun. Eu am marea fericire a saluta în numele Oradei-Mari pe acești oameni de seamă, cari înfruntând jertfa, au venit să ne aducă un suflet românesc, curat și puternic. Iubiți reprezentanți ai „Acțiunii românești”! Primiți ceea ce avem noi mai bun, ca să vă ajutăm și noi la marea operă ce ați început-o. Noi nu vrem altceva decât să ne manifestăm și să dovedim că suntem români și numai români vrem să rămânem în țara românească. Acela, cari au frică, să știe că suntem hotărâți să ținem piept tuturor celor ce se amestecă în treburile noastre, pricinându-ne rău. Fraților, răsară un pom nou — al conștiinței naționale — pe care îl vom planta lângă statuia Regelui Ferdinand I. și vom face parcul frumos al Oradei-Mari românești.

Cuvântarea d-lui Aurel Ciortea rectorul Academiei de comerț din Cluj. Oratorul arătând motivele cari au determinat înghițirea de către o mână de oameni — 19 la număr — a „Acțiunii Românești”, face un aspru rechizitoriu imoralității care s'a intronat dela o vreme încoace în țara noastră. Incepe cu trecutele vremi când se călcau sufletele generațiilor pentru izbândă ceasului care

trebuia să vină și care a venit. Arată sacrificiul muncii, entuziasmul și sufletul care se depunea pentru un scop, o țintă care nu era a unuia ci a tuturor. La țintă s'a ajuns. De 5 ani avem România visurilor noastre, mare așa cum trebuia să fie și cum o vedeam cu ochii sufletului nostru în ascunzișul în care ne piteam pentru a înlătura urgia stăpânirii străine. De cinci ani trăim în România Mare. Dar în locul României ferice, incapacitația, incorectitudinea și mai ales iudele ne-au dat o Românie a corupției, a gheșefarilor și a altător ticăliilor.

De 5 ani privim cu inima strânsă la otrăvirea lentă a vieții noastre și rînd pe rînd pierdem câte una din nădejdiile noastre despre vr'o îndreptare, spune oratorul.

Cu criticile mărunte nu se îndreaptă lucrurile. Chestiunea remedierii se discută de mult și de mulți, competenți și necompetenți, dar o acțiune hotărâtă, energică, a lipsit până acum un an. Studenții universitari români dela toate Universitățile țării, într'un mod solidar, demn, au pornit în luna Decembrie, a anului trecut un curent sănătos, inspirator de viață și de onestitate. Că mijloacele pe care le au întrebunțat studenții în mișcarea lor nu au fost totdeauna cele mai eficace, ba uneori cele mai justificabile din punctul de vedere tot al interesului general, aceasta dispăre față de meritul lor incontestabil de a fi cei dintâi din neam, cari au reacționat organizați, cu energie și cu convingere caldă, contra relelor ce ne întunecă zărea acestei prea frumoase țări.

Lupta lor a durat 6 luni, până ce au reușit să provoace un răsunet în inimile noastre. Ea nu putea continua în forma ei și cu mijloacele cunoscute, fără a primejdiu funcționarea normală a tot ce avem mai de preț azi în Țară: Universitățile, aceste arsenale de știință și de caracter. Nu se putea însă și ar fi fost un simptom prevestitor de cele mai întunecate perspective în viitorul Neamului nostru, dacă acest curent viguros și sănătos al lor, după 6 luni de viață ar fi dat de vid, în care să se fi destrămat ca apa cristalină a isvorului de munte în nisipul deșertului, și să fi revenit fără nici un succes la starea lor anterioară, ticăloasă și nedemnă.

Aceasta e părerea simțită adânc în sufletul nostru și ea a accelerat crearea „Acțiunii Românești”.

Mișcarea noastră are două principii fundamentale, cari formează baza statutelor noastre și cari cuprind, ca o parte întregitoare, și desideratul studențimii, dar oferă o bază mai largă pentru luptă sistematică, la care dorim să angajăm pe tot Românul de bine. Unul este: Combaterea inerției, nesocotinței și a egoismului îngust al acelor elemente românești, mici de suflet, cari nu numai că rămân indiferente față de toate problemele de ordin general, dar cari prin vorbe și faptele lor condamnable, prin lipsa de scrupul în alegerea mijloacelor pentru satisfacerea vanității și lăcomiei lor, întovărășindu-seuneori chiar și cu dușmanii din lăuntru și din afară al Neamului nostru, defalmează numele de Român și primejdiesc interesele superioare a le Statului.

Al doilea principiu, care ne călăuzeste este: să punem stavilă tendinței de expansiune politică, economică și culturală, manifestate în detrimentul unității politice, economice și culturale naționale a acestui Stat de către elementele străine de rasa noastră și de către acelea, cari prin o asimilare exterioară numai, dar nu și sufletească, pretind a fi devenit românești.

Aceste elemente — în cursul timpului — parte favorizată de o politică ocrotitoare de anumite rase, parte favorizate de un instinct specific, diametral opus firii generoase și creștinești a Neamului nostru, au ajuns la o superioritate economică

și prin ea la o superioritate culturală față de noi.

Această superioritate a lor, nepunând fi în consonanță cu interesele generale ale noului Stat, constituie un obstacol serios în calea consolidării naționale.

Voința noastră este deci să pretindem și să colaborăm la crearea unei astfel de situații de politică internă, în baza căreia condițiile de prosperare economică și culturală să fie distribuite pentru toți filii patriei după o proporționalitate justă.

În vinele fiilor Neamului nostru cîlcuie un sânge destul de nobil și piepturile lor sălășluiesc un suflet destul de viu și echilibrat și o inimă destul de generoasă, pentruca ei să numai continue a face și în viitor în Țara lor proprie pe slugile umilte și batjocorite ale oricărui venetic nătrebnic.

Onestitatea, demnitatea și moralul acestui element românesc dorim noi să-le vedem mai fortificate, și nu ură de rasă cultivăm noi în sinul organizației noastre.

Mijloacele cu cari vom să ducem lupta grea sunt: Propagandă cu grai viu și în scris și organizarea bună a forțelor aderente. Vom să contribuim la formarea în fiecare centru locuit de Români a unei opinii publice sănătoase, care să fie hotăritoare pentru actele de interes public.

Astfel vom avea posibilitatea să influențăm asupra guvernelor ce se vor perinda la cârma Țării, pentru ca ele să-și făurească și să aplice o astfel de politică economică și culturală, care să fie în deplină armonie cu cerințele juste ale intereselor vitale ale Neamului românesc.

Cuvântarea d-lui Cătuneanu, profesor la Universitatea din Cluj. Dacă este un loc din această țară unde „Acțiunea Românească” trebuie să depue stăruințe, acesta este Oradea-Mare. Acest loc este o insulă de străini. Nici un țintuț n'a suferit atîta de influența străină ca Bihorul lăta de ce aci ar trebui muncă. Aci trebuie să trezim și să dezvoltăm naționalismul intransigent. Pentru aceasta însă se cere caractere. Lingușirea a ajuns cheia cu care poți deschide toate inimile azi în România. Contra acestui mare rău noi, „Acțiunea Românească” va trebui să reacționăm. Și trebuie să începem lupta nu cu vorba ci cu fapta. Marele rău dela noi este setea de avere care s'a ivit acum după război. Vom lupta, disprețuind averea câștigată pe ruina națională. Cinevrea să se îmbogățească să nu vie cu noi ci să se ducă la bănci și mai ales la societățile forestiere cari mai toate au ajuns în mîna jidanilor. Dacă există jidani fără păduri, nu există, în această țară, pădure fără jidani.

Not nu umblăm după popularitate. Cine dorește aceasta n'are de cît să ție hangul gazetelor jidovești cari sunt destul de multe și destul de tari ca să-le facă reclamă.

Ne trebuie intransigență națională. Cum vom realiza aceasta într'un stat cu clauza minorităților? Am ajuns la convingerea că trebuie să se facă o deosebire între minoritățile băștinașe și jidovime. Nu trebuie să răzbunăm nedreptățile trecutului. Aceasta o fac numai cei slabi. Noi, românii, suntem tari. Bazați pe această țarie trebuie să fim drepti cu minoritățile. Am dovedit dreptatea noastră prin constituția din 1923 când am dat drepturi tuturor. Le-am deschis larg porțile vieții noastre; și vie să colaborăm. Niimeni nu trebuie să creadă că configurația geografică a României este trecătoare. Ea are la bază eternitatea. Cerem minorităților de băștină loialitate față de Stat. Și după ce se vor convinge de eternitatea configurației geografice vor veni la realitate. Alta este situația jidanilor însă Ei sunt un popor cari s'a pripăși cam de 50 ani pe acest pământ cu care n'au nici o legătură și nici n'au varșat vr'o picătură de sânge pentru ei.

Singura legătură este aceea a interesului lor. Aci, de cîte ori neamul nostru a fost la împas, ovreii ne-au împilat. Cine făceau pe maghiarii șovinști; Ei. Cine cațăja prin presă contra noastră. Tot ei.

Ori de cîte ori România se afla la răspântie, pe pragul realizării unor fapte mari, istorice, totdeauna jidanii i s'au pus deacurmezișul. În 1866 jidanul Cremleux, fost pe atunci ministru al Franței, ne-a fost dușman. La 78 tot el, prin finanța lor, ne-au creat atîtea dificultăți, cercînd să ne impue cu străinătatea, împămîntenirea. Dacă i-am fi împămîntenit atunci în masă, azi România ar fi o mică Palestină. În timpul războiului mondial aceia cari au servit ca instrumente dușmanului au fost tot jidanii, iar pacea dela Versailles n'a fost decît pacea impusă de jidani, după cum o definește Henri Ford. Vasăzică în toate momentele istorice jidanii au căutat să ne facă rău. Vă chem la luptă deci, căci nu voi am declarat războiul, ci ei.

Cum lucrează jidanii? Ca să acapareze o țară, cea dintâi treaptă este dominația economică. Aceasta e în mîna lor, la noi. Noi am rămas numai cu agricultura; comerțul este al lor. Vasăzică noi stoarcem cu sudoare bogățiile pămîntului și ei trag foloase. Acaparînd b gîșia, această lepră jidovească vrea să acapareze și politica.

Dela unire încoace, în România Mare avem o seamă de perturbațiuni. Ei fac machinațiunile, căci ei au presa în mîna.

Cum fac ei opinia publică? Prin falsificare. După ce ovreii falsifică totul, vrea să falsifice și opinia publică. Cîcă cer libertate, dar prin ea ei vor anarhie, căci prin anarhie se slăbește un organism și ei în slăbiciune pot pescui ca în apă tulbură.

Fac paradă de umanitarism. L'am văzut în Rusia. L'am văzut și în Ungaria unde a trebuit să meargă dorobanțul român. Presa jidovească nu propagă decît învrăjbiria între partide și între clase. Intre ei propagă oare lupta de clasă? Ei propagă la alții, dar nu și pentru ei. Cum se ivește, pe ici pe colo, câte o putere centrifugă la un neam, presa jidovească vără zizanii.

Jidanii, aci fac pe maghiarii cei mai convîrși. De ce nu trec în Ungaria? Urmăresc un plan precis fărînit de mult. Caută să izbiască în Biserică. Ea este unul din dușmanii cei mai periculoși al ovreimii. Jidanii caută să distrugă pe toate tărîmurile pentru ca pe ruine să-și înalțe dughiana lor.

Iată de ce fac deosebire între ei și minoritarii băștinași.

Trebuie ca să combatem jidovimea. Să o combatem însă pe cale legală. Singura armă este solidaritatea în viața economică și mai ales cooperarea.

Vorbește apoi studentul Botez din Cluj. Care face un istoric al mișcării studentești și îndeamnă studențimea dela Academia de drept din localitate ca să se pue în serviciul Acțiunii Românești.

Di Dr Valeriu Roman, la cuvîntul ultim, rostînd cu glasul înflăcărat o lungă și înălțătoare cuvîntare, pe care o rezumăm mai jos:

„Istoria se repetă. Ca pe vremea lui Vladimirescu, luăm din nou toiagul în mîna, să scăpăm țara de liftele ce mișună printre noi, înăbușînd românismul. În viața noastră datorită cea mai mare o avem de a munci din răspuțeri pentru consolidarea stăpînirii românești, să conștientăm și să eternizăm românismul pe aceste plăfuri. Petru aceasta, mai întăiu trebuie să clarificăm chestia minorităților și nevoia intereselor românești.

Nu suntem partid politic. N'avem nici un partid prieten sau dușman. Noi nu urmăm să luăm guvernarea în mîna, ci să îndreptăm greșelile partidelor politice, căci solidaritatea națională a fost și va fi periclitată de partidele politice. Ele exploatează antagonismele dintre însăși români, cum au făcut după război, dînd naștere la nenorocita idee a regionalismului, care a aruncat în ultimii ani o barieră primejdioasă între români și români. Unele partide agită lupta de rasă. Dar unde sunt clasele la noi. Românii sunț

rani și intelectuali. Aceștia din urmă sunt și ei filii de țărani, așa că a asmuțit lupta între țărani și intelectuali, e a îndemna pe tata să-și omoare pe fiul său.

Altele cred că puterea trebuie să fie numai în mîna lor și de dragul puterii se folosesc de ghiarele strălîmor.

Ca să îndreptăm bucuriile ne trebuie o opinie publică românească, vie, energică, și organizată, care să izbească cu pumnul în frunte pe cei ce lucrează contra intereselor noastre naționale. Asta nu înseamnă revoluție. Nouă nu ne trebuie revoluție, ci o mișcare demnă, legală, în fața căreia toți vinovații să cadă la pămînt. Priviți cum partidele fac politică din chestia minorităților, cochetînd cu ele în speranță că odată vor avea din partea lor un sprijin electoral. E o rușine. A fi român sau a nu fi nu e chestie de politică.

Ne copleșesc străinii, ne înăbușesc în mîna lor e totul și ei ne otrăvesc în cetul cu înțetul. Dar starea de astăzi nu mai poate dura. Trebuie să eliminăm toxina din corpul neamului nostru cu orice mijloc. Deci, cum a strigat Isus Christos să strigăm și noi: „Afară cu samsarii din biserică”!

Nu dorim pierirea minoritaților, erar nu stăm de vorbă decît cu minoritatea băștinașă, care și ea a muncit acest pămînt și l-a apărut de multe ori. Jidanii nu sunt minoritate, ei sunt venetici pe pămîntul nostru, veniți de 40—50 ani cum a spus d-l Cătuneanu. Cu minoritatea băștinașă dorim o înțelegere și anume: pe baza principiului proporționalității, adică subordonarea voinței minorității aceleia a majorității. Secolul XX recunoaște drepturi minoritaților dar numai pe baza acestui principiu. În țara românească românii sunt majoritatea covârșitoare, deci suntem superiori în drepturi minoritaților. Nu vrem să le distrugem, dar să aibe dreptul a se manifesta numai în marginele principiului proporționalității. Aceasta nu e numai democrație, dar e ultra-democrație. Mai întăiu vrem proporționalitatea la oraș, căci aci mișună străinii în numărul cel mai mare. Românii să fie conduși de români, și cum o să-i doară pe dușmani, dar oricît i-ar dura, noi numai interesele noastre vrem să le realizăm. Ei vor să ne sperie cu Europa. Să nu vă fie frică de fantoma Europei.

Minoritarii și jidanii spun că nu-și pot manifesta vitalitatea în România și nu pot să progreseze. Bine, dar noi sub vechiul regim și sub sbaterile din Mica Românie nu ne-am putut câștiga puterea trebuitoare, ci din contră am pierdut-o și pe aceea pe care o avem, în lupte cu străinii. Acum ne-a venit și nouă rîndul să câștigăm forța pierdută și după cum un gimnasticant nu-și poate antrena mușchii într'o sală de gimnastică în care aparatele sunt ocupate de alți gimnasticanți, tot așa și noi nu ne putem întări atîta vreme cît aparatele sunt ocupate de străinii cari în trecut au avut posibilitatea de a se fortifica. Deci, în sala noastră de gimnastică vrem să facem singuri exerciții”.

La urmă d-l Roman se adresează studenților din Oradea-Mare, sfătuindu-i a se retrage în ordine spre a dovedi lumii că românul e întotdeauna element de ordine și demnitate națională.

Cuvântarea d-lui Gh. Bota. Inimosul director al școlii-normale Inchee: duna prin câte-va cuvinte înflăcărate spunînd că nu este român care să nu se înroleze sub steagul unei mișcări românești.

Se suspendă adunarea pentru cîte va minute și în intervalul acesta se formează o listă de primii membri cari depun jurămîntul în fața asistenței. A fost un moment foarte solemn.

Măsurile de siguranță.

Autoritățile luaser toate măsurile pentru menținerea ordinii. A fost concentrată jandarmeria și armata în mai multe puncte, iar ofițerii au fost consemnați. Măsurile însă au fost discrete spre lauda conducătorilor.

Adunarea a fost aînt de demnă și impunătoare încît asistența s'a despărțit viu impresionată. Toți știau că în ziua aceea s'a făcut ceva bun și la noi, nu simple păpușeri ca până acuma.

Masa comună.

Seara la ora 9 avut loc o masă comună la restaurantul *Rimanczy*. Au luat parte mai mulți intelectuali din oraș și studenți. Autoritățile erau reprezentate prin d-nii Dr C. Bucico primarul orașului și d-l A. V. Catana prefectul poliției. Au ținut toasturi d-nii Șt. Mărcuș, Aurel Ciortea, Hațegan etc.

În acest timp s'a deschis o listă de subscripție pentru studenții închiși la Văcărești. S'a colectat 1330 lei. Această listă a mai fost continuată în cafeneaua Royal unde o parte din

fruntași Acțiunii Românești trecu-
seră. S'au strâns 1780 lei cari vor
fi expediți redacției Cuvântul Studen-
țesc pentru a-i pune la dispoziția
studenților închiși.

La orele 4:20 dimineața oaspeții
au părăsit orașul, întorcându-se la
Cluj.

rep.

Publicațiune

Regimentul 5 Roșiori, urmând a vinde
prin licitație publică un număr de 23 de
cali în ziua de 17 Martie 1924, ora 9, în
oborul de vite din localitate solicitatorii
de a cumpăra din acești cai pot a se
prezenta la ora mai sus indicată.

Comandantul Reg. 5 Roșiori
Colonel Dengel,

INFORMAȚIUNI

Reprezentatii românești în Oradea-Mare. Comisia Teatrală în ședința din 15 c., a luat act de trupele românești cari s'au anunțat că vor veni în orașul nostru ca să dea reprezentații. Vor veni următoarele trupe: Trupa Teatrului Național din București sub conducerea d-lui Bullinski cu trei reprezentații (*Tartuffe, Cain și O căsnicie*) în zilele de 29, 30 Martie și 4 Aprilie. Trupa Marioara Voiculescu în zilele de 1 și 2 Aprilie și Trupa T. Bulandra în zilele de 8, 9 și 14 Aprilie. S'a hotărât ca în interesul trupei să se facă demersul la d-na Marioara Voiculescu să-și amâne reprezentațiile căci prea sunt îngramadită una după alta. După aceea comisia, discutând chestia propagandei și mai ales a vânzării biletelor a dispus ca propaganda să o facă comisia teatrală iar biletele să fie vândute la caseria teatrului și de organele teatrului care vând pentru reprezentațiile maghiare.

Moarte generalului Pellé. Din Toulon se anunță că generalul Pellé a încetat din viață. Oșier distins în cursul războiului, diplomat fin, generalul Pellé a ocupat după încheierea armistițiului postul de înalt comisar al Franței la Constantinopol, iar la conferința de la Lausanne care a adus încheierea păcii cu Turcia, a reprezentat Franța ca prim delegat.

D'Anunzio principe Monte Noveso. Președintele Consiliului a adresat o scrisoare regelui în care-l roagă să acorde lui D'Anunzio — în ziua celebrării anexiunii orașului Fiume, — solemnitate care a avut loc în 16 Martie, — titlul de principe Monte Noveso. Regele a consimțit și acest titlu va fi transmisibil descendenților legitimi și naturali pentru serviciile aduse patriei în timp de pace și război.

Procesul Banca Generală de Credit din Budapesta, filiala Oradea-Mare—Moskovics. Astăzi s'a desbatut la tribunalul procesul dintre susnumiții care datează din 1914 înainte de război, fabrica de spirit Moskovics având nevoie de un credit deschis de 17,000 Lirei Sterlin s'a adresat Bancii Generale de Credit. Aceasta i-a pus la dispoziție creditul necesar. Survenind războiul a intervenit moratorul.

Banca de Credit pretinde acum echivalentul acelei sume în valută, cece ar veni cu dobânzi cu tot la circa 20.000.000 Lei, pe când fabrica de spirit Moskovics nu vrea să plătească de cât capitalul cu dobânzile socotite a 24 Coroane Lira Sterlină.

Fiind că diferendul are loc între o instituție românească și alta maghiară, conform legii, tribunalul, a lăsat lichidarea acestei afaceri de către comisia specială care va tranșa diferendele între instituțiile românești și cele supuse străne.

Jubileu. La 5 Aprilie se țva sărbătorii teatrului local, jubileul de 30 de ani de teatru al d-lui Janovics Jenő, directorul teatrului maghiar din Cluj.

Venitul net al seratei aranjată în 28 Februarie de Reuniunea Femeilor Române din localitate a fost de 5427 Lei.

Cetiți în pagina 4-a admirabila conferință, în întregime, a d-lui profesor Hațegan.

Crinul Vieții. De două zile se rulează în orașul nostru la *Dorian* filmul feeric „Crinul Vieții” de M. S. Regina Maria. Atât din punct de vedere al concepției cât și al înscenării, acest film este o realizare cum rar s'a văzut. Filmul se rulează în beneficiul Sindicatului Presei române din Ardeal.

Ziarul „Nagyvárad” din localitate publicând o a două scrisoare deschisă a d-lui dr. N. Zigre în care se ocupă cu gospodărirea pădurii orașului, d-l Dr. Bucico primarul orașului a răspuns ieri tot pe aceeași cale. Clarificarea situațiilor cari alarmează opinia publică, este totdeauna binevenită. Nu înțelegem numai de ce românii nesocotesc opinia publică românească și atât d-l Dr. Zigre cât și primul juristconsult al orașului Dr. Mangra și acum d-l Dr. C. Bucico primarul orașului, toți români, discută numai în ziarele ungurești.

Studentii și prefectul de poliție din Cluj. Din Cluj ni se comunică telefonic că prefectul de poliție Ovidiu Grita, mergând la Universitate unde avea ceva de discutat cu d-l rector, a fost închiis de studenți timp de aproape 8 ore. A fost eliberat în urma intervenției armatei. Se zice că în urma acestui fapt guvernul l a cerut demisia, însărcinând pe d-l inspector general al Siguranței Dr. Bianu cu girarea Prefecturii. Înregistrăm aceasta cu toate rezervele.

Inchirierea Hotelului Rimanóczy. La întrebarea noastră făcută consiliului comunal în numărul trecut al ziarului, relativ la închirierea Hotelului Rimanóczy, d. primar Dr. Coriolan Bucico, ne-a declarat că zvonurile sunt tendențioase și că încă n'a avut loc vre-o ședință în această chestiune. De cât-va timp au loc numai discuții. Primăria are intenția să închirieze acest hotel cu accesoriile (fără restaurant căci restaurantul are contract pe un timp mai îndelungat) cerând suma de 600.000 lei anual.

Concerte. Aseară a avut loc în sala Cercului Catolic al doilea concert organizat de Societatea Filarmonică.

Asociația cafegillor din localitate în frunte cu d-l Fehrich, antreprenorul cafenelei „Royal” s'a prezentat d-lui prefect Catana cerând măsuri contra turbulențelor. D-l Catana le-a răspuns că s'au luat toate dispozițiunile și că nici un motiv nu le îndreptățește alarma.

Un minister care nu dispune de fonduri. Primim următoarea: Ministerul Instrucțiunii No. 13853 din 28 Feb. 1924. Doonule Director, al ziarului „Vestul României” Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul, nedispunând de cât de fonduri restrânse în bugetul pe anul curent, pentru abonamente la ziare și reviste, nu ar avea posibilitatea să achite abonamentul la ziarul „Vestul României.” în cazul însă când D. v. țineți ca să se ia cunoștința de cuprinsul acelu și de către acest departament, trimetân-

duni-l în chip gratuit, Ministerul va lua act cu plăcere de hotărârea D. v. și va continua să-l primească și pe viitor p. Ministru: *Valaori* Director General: indescifrabil.

N. R. Pe lângă multe sacrificii pe care le facem pentru diferite instituții lipsite de mijloace materiale, am luat hotărârea ca să trimitem gratis ziarul nostru și Ministerului Instrucțiunii Publice al celei mai bogate țări care este România. Ce să faci. Trebuie să se ajutaria la nevoie.

Crimă. Ieri dimineața, trecători cari mergeau în spre comuna I'alău au găsit în drumul mare cadavrul unui țaran scaldat în sânge. Crima avusese loc cu câte va ore înainte căci sângele era în cheag. Dând de veste autorităților s'a constatat că crima a avut ca mobil jaful de oarece asupra cadavrului nu s'a găsit nici un ban. Parchetul face demersuri pentru descoperirea asasinilor.

Regaliștii Greci cer abdicarea Regelui. Ziarele afirmă că mai mulți conducători al mișcării regaliștii au decis să sugereze regelui Greciei să abdice în mod voluntar spre a facilita restabilirea păcii internă în Grecia. În acest scop vor pleca la București foștii deputați Ralls, Tucalos și Rutos.

Ministerul comunicațiilor a aprobat o reducere de 50 la sută pe C. F. R. în cl. II-a sau III-a, studenților facultăților sau școalelor superioare speciale, cari se vor prezenta la Cercurile de recrutare, pentru aranjarea situației militare. Reducerea, la înapoiere este valabilă numai cu viza comandanților Cercurilor respective. În acest scop Ministerul de război a dat ordin tuturor Cercurilor de recrutare, ca la prezentarea autorizațiunii de călătorie, eliberată de decanate, sau școalele superioare speciale, să se aplice viza respectivă.

Brutalități inutile. Eri seară, după înălțătorea reprezentație a d-nei Agata Bărescu la Teatrul Național, din Cluj studențimea a făcut o manifestație pacifcă.

Organele polițienești — nu ne îndoiim că la ordinele d-lui Grita, — au intervenit cu brutalitatea caracteristică lor, și au călcat în picioarele cailor pe manifestații, unul fiind străpuns de sabie nu se știe dacă va scăpa cu viață.

Ministerul de război a luat deciziunea ca sublocotenenții de rezervă proveniți din cadrele fostei armate austro-ungare să fie primiți în armata noastră cu acelaș grad. Deciziunea s'a dat prin decretul regal No. 749 și a fost publicat în Monitorul Oficial No. 55.

România a aderat la împrumutul ungar.

România a aderat la împrumutul ungar. Delegatul nostru, d. N. Titulescu a semnat, la secretariatul Ligii Națiunilor în Geneva protocoalele respective.

Oficiul guvernului desminte știrile că România ar fi renunțat la exproprierea proprietăților unguri din Transilvania.

Chestiunea exproprierei din Transilvania și-a primit soluția încă de acum doi ani, așa încât guvernul român nici n'a luat și nici nu va lua vre-o nouă măsură în această privință.

Publicațiune

(Urmare)

5. Și cei care au optat pentru cetățenia străină, conform art. 3, din Tratatul de la Trianon, ori au făcut opțiune la Corpurile de Trupă în care fusese încorporați, și au rămas în localitate, nefiind primiți de autoritățile maghiare.

Pentru toți cei care vor fi dovediți că cu rea credință, s'ar sustrage de la

control în urma acestei publicațiuni vor fi considerați ca contravenienți la Legea și regulamentul controlului străinilor, vor fi amendați, iar cazurile se vor raporta Ministerului de Interne, pentru a se lua măsuri de trece peste frontieră.

Se scutesc de formalitățile de mai sus muncitorii străini, pentru a nu se stănjeni lucrul în fabrici.

Controlul acestora se va face după tablourile ce urmează a se depune la Serviciu până în ziua de 11 Martie a. c.

În acest scop Domnii Directori de fabrici, ori stabilimentele Industriale, întreprinderi diferite, Bănci, proprietari de hoteluri, cafenele, restaurante, bodegr, Teatre teatre de varietee, proprietari sau chiriași, care sub închiriază vor înainta la Serviciu tablouri, care se cuprindă: numele și pronumele, pasapoartele, ce fel sunt, numărul biletelui de libera petrecere, al fiecărui străin în parte.

Sunt pasibili de pedepse și acei care vor fi dovediți, că au ținut în serviciul lor străini a căror situație nu este conform cu Legea. — Art. 6. din Legea controlului străinilor.

Se reamintește în același timp, că străinilor cu acte de călătorie în regulă, care vor face dovadă, că sunt în țară mai înainte de 1916, vor beneficia de dispozițiunile Legii controlului străinilor.

Văzut și aprobat
prefectul județului Bihor:

POPOVICI.

Subinspector general delegat
șef al serviciului:

A. GUSSI.

No. 147/1924 execuțional.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judiciar delegat, prin aceasta aduc la cunoștință publică, că în urma deciziunii judecătorei de ocol-urbană rurală din Oradea-Mare de sub No. 57/1924 efectuin-du-se execuția de escontentare-asigurare în favorul următorului Eugen Burger domiciliat în Oradea-Mare și reprezentat prin avocatul dr Iosif Berkes în sarcina urmăritului Herman Ganz din Oradea-Mare pentru suma de 7303 Lei 10 bani capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătorei de ocol urbană din Oradea-Mare sub No. 57/1924 licitația asupra și altor mișcătoare secvestrate și estimate în valoare de 10,000 Lei, se fixează termen de licitație pe ziua de 21 Martie 1924 la ora 11 a. m., în comuna Oradea-Mare, Str. Sfânt Ladislau No. 56 când mișcătoarele secvestrate se vor vinde pe lângă plățirea prețurilor de cumpărare în numerar și în caz de necesitate și sub prețului de estimare, și până la concurența creanței secvestranților anteriori ori supra secvestranților întrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți acela, cari și revendică escontentare din prețul de vânzare al lucrurilor ce se vor licita, întrucât secvestrarea în favorul lor s'ar fi făcut anterior și aceasta nu s'ar învedea din procesul verbal de secvestrare să nu întrelase a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat, până la începerea licitației.

Termenul legal se va socoti din ziua ce urmează după afișarea publicației la judecătorie. Oradea-Mare, la 22 Februarie 1924.

Valentin Bakó
executor judiciar.

Acțiunea românească

Cuvântarea D-lui Profesor Hațegan

Acțiunea românească nu este o organizație politică, ci este o formație în afară de cadrele politice, care tinde să îmbrățișeze tot ceea ce simte, tot ceea ce cugeț și tot ceea ce vrea neamul românesc organizat, care vrea să privească țara nu prin sticla diformantă și prea monstruoasă a politicianismului, ci vrea să constate adevărul și să realizeze dreptatea națională. Ea vrea să devină acea avie în care să se reverse toate valurile frământărilor noastre naționale. Acțiunea românească vrea să fie purtătoare nevinovată și păzitor neadormit al crederii naționale, care nu este decât unul și același Neamul românesc are o singură credință națională, în fața căreia trebuie să ingenucheze toate partidele politice. În chestii naționale nu vrea eretici, iar națiunea mărită nu mai vrea să fie animal de experiență în mâna politicianismului.

După lupte mari și suferinți uriașe, națiunea română și-a fixat deci granițele sale etnice în întregime. În toate provinciile a fost sistematic spoliată de deținătorii puterii, cari au luat tot, numai credința străbună și iubirea de neam păzită în bisericuțele de lemn, nu au putut-o atinge. După realizarea țării întregite s'a constatat un paradox jignitor, un popor sărăcit într-o țară bogată. Bogățiile țării în mâinile jidanilor, grecilor, străinilor.

Puțini bărbați dela conducere au dat importanța cuvenită acestei constatări triste, dar adevărate. Guvernanții cari s'au succedat, răzimați pe o administrație slabă și în multe locuri străină, nu au dat nici o importanță problemei restabilirii echilibrului dictat de necesitățile evoluției istorice. Imbrăcați în haina străină a unor principii umanitare au lăsat neamul românesc în aceeași inferioritate forțată de vremurile anterioare, ba ca numai atât, ci au deschis larg porțile nu să se reverse cloaca murdară a tuturor indezirabililor și pripășiților din a. t. țări. Astfel drept rezultat al politicii române, bilanțul nostru este următorul: avem de-o parte 800,000 eroi naționali morți pentru întregirea neamului, vre-o 300,000 morți sub steagurile opresorilor, o pierdere de 1,000,000 din corpul națiunii, iar în locul lor intrarea alor aproape 1,500,000 străini, fabricați gata, dați afară din alte țări. Toată pleava și murdăria țărilor vecine a fost aruncată pe malul țărilor noastre cu ocazia fluxului și refluxului din război.

România este insula tuturor naufragiilor, este locul de refugiu al tuturor pungășilor și perclunașilor, cari inundă satele, populează orașele și dau un caracter bizar întregii țări. Ei introduc pe toate terenurile imoralitatea, se infig în toate ramurile vieții noastre economice, și cu veninul lor ucigător infiltrază întreg corpul sănătos al națiunii. După 4 ani, cari ar fi rebit să fie convalascenta binefăcătoare a acestui neam, care a suferit așa de mult, să fie anii de consolidare, de reînviere a puterilor, se ivește o complicație mai serioasă poate decât opresiunea anterioară, este această invaziune a străinilor favorizată și menajată prin păcatele administrației noastre subjugate politicianismului, favoritismului și dorului nebun de îmbogățire. În urma acestei corupții a vieții publice au devenit deținătorii tuturor energilor, cari sunt indispensabile pentru demnitatea vieții de stat a unei națiuni. Opinia publică înveninată prin presa lor, administrația coruptă de ei, averile țărilor în exploatarea lor, vagoanele se mișcă după comanda biroului lor. Dar nu se mulțumesc cu atât, ci pun mâna și pe oameni. O mare parte a oamenilor luptători de altădată intră în conștiință și înconștient în slujba dihaniei finanțelor internaționale. Urechile li-se asurzesc în zingănitul banilor, și numai aud gemetele acestui neam cinstit și corect. Via naționalizările — sub care se înțelege adeseori întregirea unor oameni cu bani de proveniență dubioasă. Acesta este bilanțul economic și moral al celor 4 ani de consolidare națională.

Acțiunea românească a observat numai decât, în afară de pericolul străinilor cari au creat o atmosferă sufocantă în această țară, există încă un alt front pe care trebuie să se concentreze trupe și să se înceapă o ofensivă urgentă și bine pregătită, contra acelor oameni, cari puși la post important de conducere se lasă mituiți, degradând astfel postul lor de onoare în birou de afaceri și comerț. Acești deținători de mari oficii, favoriții politicianismului, în loc să protejeze fii neamului, demoralizează toată țara. Cum se prezintă administrația noastră? De-o parte mici slujbași cinstiți și rău plățiți, cari fometează și se tuberculizează cu toată familia, de altă parte șefi, onoare excepționale, bine plățiți, însă leașa nu joacă rol, căci sub mușamaua protectoare a politicianismului fac cele mai oribile abuzuri și afaceri. Prin ușa lor intră toate zdrențele și în camera lor se tranșează toate afacerile, din cari profită străinul și șeful. Ei, cari ar trebui să fie controlorii micilor funcționari, sunt introducătorii imo-alițiilor, destrăbălării, ne-

dreptății, ei sunt spoliatorii, ei sunt fracțicizii acestui neam.

Dacă vei intra în țara românească pe oricare punct dela frontieră și vei trece prin toate stațiile administrației noastre până în palatele ministeriale în tot locul vei privi acea mână ticăloasă, care dă și ea în delirimentul cetățenilor cinstiți și doritori de legalitate.

România se prezintă azi, cu anomalii; sate cu populație românească, orașe cu populație evrească. Alcoolul la sate, banul la orașe, iată aceste două elemente de corupție, cu care se ruinează sănătatea și morală neamului nostru. Satele se alcoolizează, orașele se demoralizează și se instrăinează, în Capitală, care ar trebui să reprezinte tot ce e mai bun și legal în țară, concepția dreptății și legalității azi este, mai directă, ca și centrala afacerilor unde toate se pot aranja.

Viciile aceste inoculate în trupul nostru de elementul coruptor sunt apoi susținute și alintate de guvernanți, cari se găsesc la putere. Posibilitatea extirpării rețelilor ce bântuie țara, stă în mâinile lor. Nu se angajează, fiind adânciți în morală ilegalității. Probleme vitale ale neamului sunt tratate superficial.

Să luăm exemplul numai marea reformă agrară, a cărei punere în aplicare trebuie să o soluționăm, ca un colț de mare agitație politică și economică națională. Ce directive au însă guvernării în aplicarea acestei legi, care trebuie să aducă dreptate națională și să supună poporul nostru sistematic pauperizat de stăpânirea anterioară în drepturile sale strămoșești. Să nu generalizăm, dar să avem curajul de a enunța că aplicarea ei în multe ținuturi a devenit un mijloc de protejorie, vânzări încheiate în disprețul legii, exproprii trecute unul prieten politic și consacrate nu tocmai politice, improprietăți de venetici de peste hotare, despoierea satelor de păduri și trecerea tuturor pădurilor în mâinile evreilor. Averi sustrate de exproprii, vânzări de terenuri cu mari procente în favorul unor asociații străine, terenuri ardate la români și apoi luate cu forța, absenteiști cu 4000 jugăre, Stubenbergi cu 4015, Moscovești cu 800, Bânci din Budapesta latifundieri.

Astfel se prezintă și marea reformă agrară; izvor de îmbogățire și nedreptate pact de trădare de neam. Și acum după 5 ani, când avem puțină să ridicăm moralul și bunăstarea țaranului își bat joc de această reformă agrară. Dreptatea națională cerută de toată suflarea românească nu se aplică. Guvernanți lipsiți de orice directivă precisă economică și națională fac greșeli incorigibile.

Unde este brăul național dela frontieră dorit de întreaga națiunea și promis de toate guvernele? Unde sunt colonizările făcute cu cele mai viguroase elemente naționale? Brăul s'a șterpelit, s'a făcut sdrențe prin o politică înconștientă. Și fără-delegile rulează: de ar fi ori care guvern ar fi la putere, căci „opinia publică e mută” orașele sunt instrăinate iar concursul răzleț al satelor este sugrumat cu patul puștii înainte de a ajunge la urechea astupată cu ceară a guvernării.

Astfel Domnilor, lupta trebuie să se îndrepte nu numai ci trebuie să o purtăm și contra tuturor elementelor române necinstite. Până când va decurge deparazitarea de străini a corpului națiunii în același timp trebuie să aplicăm bisturiul și să eliminăm cangrene care tot mai mult se întind în organismul suferind al națiunii.

La lupta aceasta vrem să angajem acțiunea românească opinia publică românească. Va descoperi pe vinovați și-i va prezenta opiniei publice. Să sbucium cu toată puterea pe acei oameni cari se pun pentru bani în serviciul elementelor distructive „valahul de casă” agenților presei, fabricelor jidovești trebuie să dispară.

În orice stat național, națiunea autohtonă este deținătoarea averii statului și dacă nu este trebuie să devină. Și nouă care nu ne așteptăm să luptăm pentru realizarea acestui desiderat care este baza existenței statului nostru național? De ce ne speriem, când ni-se vorbește de inițiativele statelor străine că ce va zice Europa? Mai multă cinste și demnitate națională înlăuntrul și în putere, pe alocurea, și afară Acțiunea românească vrea să organizeze națiunea într-un mănunchiu, care să poată inspira oamenilor politici respectul față de lege, tradiție și voința generală a neamului.

Cerem cinste, dreptate, muncă, naționalism intrasigent începând dela juratul satului până la ministru. Să se adune rândurile în șir de bătae și să arătăm că suntem o națiune conștientă de rolul ei și ale marilor vremuri și să nu mai tolerăm ca să fim robozi de experiență în laboratorul de politică experimentală a unor politicieni nechemați și nici cadavre în laboratorul de laringologie internațională a străinilor haizi. Să cerem sus și tare soluția grabnică a problemei streinilor, minorităților și jidanilor și repararea tuturor nedreptăților.

Pe noi nu ne conduce un om, ci ideea. Va fcerca cineva să trădeze steagul, va fi măturat de valul cutropitor și uriaș

al micărei întregii tinere generații de azi. Neamul românesc nu poate umbra după fantome, ci trebuie să meargă pe drumul cel luminat de steaua luminătoare și conducătoare a ideii naționale. Ajunsă la locul destinației, izbândă luptei, de care depinde existența României-Mari, este în inima și brațele D-voastră.

Fondat 1919
Oficiul „Modern”
birou de expedițiuni,
vămulri, transitori,
import și export
Oradea-Mare și Episcopia-Bihorului
C. & M. BOGDAN
Parcul Traian No. 1
Telefon: 888

Laboratorul medical Dr Suroiu,
Str. Rimanoczy Nr. 2. Telefon Nr.
7-21., execută tot felul de analize
de sânge, stomac, urină, spută etc.

AVIZ
Tot felul de recvizite Cercetășești
se pot procura ori când dela maga-
zinul
IULIU GERGELY
CROITOR ȘI CEAPRAZAR
STRADA REGELE FERDINAND 55

Cu prețurile de mai jos:

Cămăși de cercetați
No. 32—35 și
38—40 cu . . . Lei 190—210
Pantaloni de cerce-
tați mici și mari Lei 180—210
Pălării de cercetați Lei 200
Cravate Lei 45
Baston Lei 40
Afară de articolele de mai sus se
găsesc ciorap, centurii etc. cu pre-
țul convenabile.

CADOURI
DOURI
juvaere, obiecte pre-
țioase cu prețurile
celea mai con-
venabile, la
magazinul
de
Bijuterii BODIS
Bul. Regele Ferdinand No. 2.

PROBAȚI ȘI NU VEȚI REGRETA
dacă vă veți face îmbrăcămîntea
la CROITORIA BĂRBĂTEASCĂ
DAVID ȘI KOHN
din Str. Alexandri No. 4.
unde se execută confecționarea haine-
lor conform model celei mai nouă.
Prețuri tarifale:
Costum sacou 800 Lei
Pardesiu }
Raglan } 700 Lei
Ulster }
Palton de iarnă neted . . . 800 Lei
Palton „Hamilton” } . . . 900 Lei
„Lord” }
Haine de seara executate frumos
cu prețurile cele mai convenabile
Nouăți cari până acum n'au mai fost.

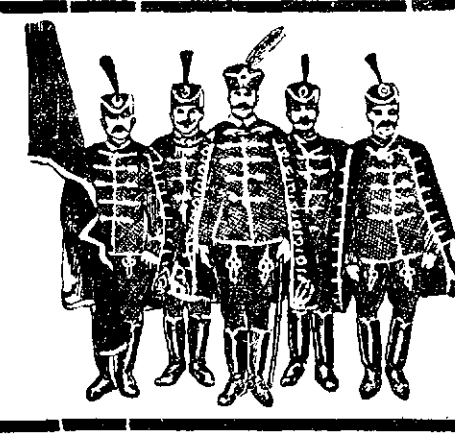
Banca Centrală pentru industrie și comerț
filiala Oradea-Mare.

AVIZ.
Banca Centrală pentru Indu-
strie și comerț, filiala Oradea-
Mare aduce la cunoștința celor
îndrept, că a predat Secția sa
de Mărfuri cu magazine de pe
str. Avram Iancu No. 4, D-lui
Ludovic Fisch prin convenție,
și somează în consecință cre-
ditorii să-și anunțe eventualele
creanțe în termen de 8 zile, dela
data prezentei publicațiuni la
Banca Centrală, filiala Oradea-
Mare sub urmările pierderii
drepturilor lor.

BANCA CENTRALĂ
pentru industrie și comerț s. a.
filiala Oradea-Mare.
Albon m. p. Nicolescu m. p.
Ludovic Fisch m. p.

Aprovizionați Vă cu
Cărți,
Reviste,
Ziare,
Jurnale de modă
dela biroul de ziare
„SIMPLON”
Oradea-Mare
Pasagiul „Vulturul Negru”

AVIZ
Se află în depozit la Li-
brăria Românească din Ora-
dea-Mare (Parcul Traian 6),
tablouri originale și repro-
duseri artistice semnate în
original de cel mai celebril
artiști cu prețul dela 30—1500
Lei. Se primesc toate ma-
nualele introduse la liceele,
școlile normale — secun-
dare, primare, școli speciale
de comerț, școli de artă
și meserii precum tot anga-
jamentul de Papetărie și
editura cea mai nouă din
toate cărțile literare.

În caz de deces, în propriul d-tale
interes, vizitează antrepriza creștină
de pompe funebre „Piataea”
CAROL GERMAN SUCCESOR
care aranjează cele mai frumoase
și mai ieftine înmormântări în
deosebi să se observe că
antrepriza aceasta se află
în pasagiul „Vulturul”, Piața
Uni-II. 1—20
Oradea-Mare Cu stimă
Ioan Tarsoly,
succesorul lui Carol German